

С Т А Н О В И Щ Е

От професор д-р Йордан Иванов Айдаров, преподавател в Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски” гр. Пловдив, член на научното жури по Защита на дисертационния труд на тема „Трафикът на хора според законодателствата на Република България и Република Македония” с автор Тоше Благой Панов (македонски гражданин), докторант на самостоятелна подготовка в Югозападен университет „Неофит Рилски”, катедра „Публично-правни науки и публичен мениджмънт”, правно-юридически факултет.

Дисертационният труд е изпълнен в значителен обем (252 страници) и обхваща материя от две глави (части), 49 таблици и използвана литература с 273 заглавия от статии, студия и монографии. Цялостното изследване е представено в логическа последователност съобразно с целите, предмета и обхвата на изложението. Целите на разработката са обстоятелствено изложени в уводната част на труда.

Основен метод е сравнително-правния анализ, което е позволило на автора да направи пълна съпоставимост на законодателствата по трафика на хора на две еднотипни наказателноправни системи, но заедно с това да открие някои различия между тях. Така работата придобива важно познавателно значение.

Сериозно достойнство на труда е интердисциплинарният подход на изследването. Авторът не се е ограничил само в нормативистичното третиране на проблемите. Той ги разглежда от по-широки позиции – социални, криминологически и наказателнопроцесуални. Нашите

поздравления за това. Защото проблемът за трафика на хора в съвременния свят е преди всичко социално-криминологически и после нормативен. Интердисциплинарността на труда удачно е илюстрирана с богатия емперичен материал (лично авторово изследване) и включването в труда на Международното наказателно право. Защото се касае за сериозен международен проблем, чието решение е невъзможно без международно правна намеса. За това свидетелствуват представените и аналитично оценени от автора множество международно-правни актове, третиращи борбата срещу трафика на хора.

Правно-философски звучи твърдението на автора, че трафикът на хора не е просто вид престъпление, а вид светоглед и отношение към човека. Това е чудесно разсъждение. Не може да се приеме обаче антирезата на автора, че това е „преди всичко психологическа зависимост и неспособност за самоуважение”, защото тук става дума за едно социално обусловено престъпно поведение.

Накрая, налице е едно задълбочено и завършено научно произведение със значим познавателен характер, което има и важна практическа стойност.

Дисертацията съдържа богат научен апарат.

Авторефератът изцяло следва логиката на изложение на дисертацията. Отражените в него приноси моменти са правилни.

Не липсват в дисертацията и някои спорни моменти. Такива са например вижданията на автора за твърде ниските наказания за трафик на хора, което не се потвърждава от предоставената в дисертацията емпирична информация. Нонсенс звучи, че „има тенденция за повишаване броя на осъдените лица спрямо броя на обвиняемите”. Безкритично изглежда отношението на автора за юридическите лица като субекти на

престъпленията за трафик на хора. От гледна точка на МНП такава хипотеза е възможна, но наказателноотговорни са само физически лица.

Факт е, както твърди авторът, че досега няма нито едно осъдено юридическо лице за трафик на хора в Република Македония. В случая става дума за препоръка към автора за преоценка на своите виждания в тази насока.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам, че дисертацията „Трафикът на хора според законодателството на Република България и Република Македония” с автор Тоше Благой Панов заслужава висока положителна оценка.

ПРЕДЛАГАМ:

Научното жури да даде на докторанта г-н Панов образователната и научна степен „доктор”.

София, 10.02.2013 год.

Изготвил становището:

Проф.д-р Йордан Айдаров